सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजनेमधील "पाटबंधारे व पूर नियंत्रण" हे विकास क्षेत्र गाभा क्षेत्रात आणण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः डिएपी-१०१५/प्र.क्र. ४८/ का. १४८१

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई. ४०० ०३२
तारीख: ३० मार्च, २०१५

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र जिल्हा नियोजन समिती (रचना व कामे), अधिनियम, १९९८ प्रसिध्द झाल्याने व त्यातील तरतूदीनुसार राज्यात जिल्हा नियोजन समित्या गठीत करण्यात आल्याने सन २००८-०९ पासुन सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजनेचे कामकाज नियोजन विभागाकडे वर्ग करण्यात आले. त्यानुषंगाने जिल्हा वार्षिक योजनेच्या सुधारीत कार्यपध्दती बाबत शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्र. जिवायो १००७/ प्र.क्र. ३९/ का.१४४४, दि. १६/२/२००८ निर्गमित करण्यात आला. सन २००८-०९ पूर्वी जिल्हा योजनांचे कामकाज संबंधीत प्रशासकिय विभागांव्दारे हाताळण्यात येत होते. सन २००८-०९ मध्ये विविध विभागांच्या सुमारे ४७२ जिल्हा योजना होत्या. तथापि, उपरोक्त शासन निर्णान्वये विहित केलेल्या सुधारीत कार्यपध्दती नुसार जिल्हा वार्षिक योजनेची अंमलबजावणी करताना काही त्रूटी/अडचणी निदर्शनास आल्याने व त्या दूर करणे निकडीचे असल्याने या विषयी सखोल अभ्यास करून शिफारस करण्याकरिता जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर यांच्या अध्यखतेखाली शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्र.जिवायो-१००९/ प्र.क्र.२४/ का.१४४४, दि. २४/८/२००९ अन्वये अभ्यास गटाची स्थापना करण्यात आली. सदर अभ्यास गटाने या संदर्भात सखोल अभ्यास करून शासनास अहवाल तथा शिफारशी सादर केल्यानुसार सन २००९-१० च्या जिल्हा वार्षिक योजनेचा मध्यावधी आढावा दि. ५/१०/२००९ ते दि. ८/१०/२००९ या कालावधीत तत्का. प्रधान सचिव (नियोजन) यांच्या अध्यक्षतेखाली सर्व प्रशासकिय विभागांच्या सचिवांबरोबर बैठकीत घेण्यात आला. सदर आढाव्याअंती (१) जिल्हा योजनांची सुधारीत यादी, (२) जिल्हा वार्षिक योजना, सन २०१०-११ चे प्रारूप आराखडे तयार करण्यासंदर्भात निर्गमित करण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये "नाविन्यपूर्ण योजना" अशी नवीन योजना सुरू केल्याबाबत, (३) जिल्हा योजनेतील योजनांचे वर्गीकरण, गाभा क्षेत्र व बिगर गाभा क्षेत्र इत्यादी व इतर महत्वाच्या व उपयुक्त शिफारशींना शासनाने मान्यता दिली. त्यानुसार जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत खालील नमूद विकास क्षेत्रांची विभागणी **गाभा क्षेत्र व बिगर गाभा क्षेत्र** अशी करण्यात येऊन सर्व जिल्हा योजना या विकास क्षेत्रांतर्गत पुढीलप्रमाणे विभागलेल्या आहेत :-

गाभा क्षेत्र (Core Group)	बिगर गाभा क्षेत्र (Non- Core Group)
कृषी व संलग्न सेवा	उर्जा
ग्राम विकास	उद्योग व खाण
सामाजिक व सामुहिक सेवा	परिवहन
	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण
	सामान्य सेवा
	सामान्य आर्थिक सेवा

तथापि, राज्यात जलयुक्त शिवार अभियान मोठया प्रमाणात राबविण्यास सुरूवात झाली असून यात प्रामुख्याने लघुपाटबंधारे योजनेचा समावेश होतो. सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजने अंतर्गत मंजूर करण्यात येणारा निधी हा गाभा क्षेत्रासाठी २/३ तर बिगर गाभा क्षेत्रासाठी १/३ या प्रमाणात ठेवण्यात येतो. बिगर गाभा क्षेत्रात रस्ते तसेच मोठया भांडवली खर्चाच्या योजनांचा समावेश असल्याने पाटबंधारे व पूर नियंत्रण विकास क्षेत्रासाठी निधी उपलब्ध करण्यास मर्यादा येतात. परिणामी, लघुपाटबंधारे योजनांसाठी मोठया प्रमाणात निधीची मागणी असताना देखील कमी प्रमाणात तरतूद उपलब्ध होत असते. सबब, सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजनेतील **"पाटबंधारे व पूर नियंत्रण"** हे विकासक्षेत्र **"बिगर गाभा क्षेत्र" ऐवजी "गाभा क्षेत्र"** मध्ये समाविष्ट करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजना अंतर्गत बिगर गाभा क्षेत्रामधील **"पाटबंधारे व पूर नियंत्रण"** हे विकास क्षेत्र **"बिगर गाभा क्षेत्र"** ऐवजी **"गाभा क्षेत्र"** अंतर्गत त्वरीत प्रभावाने आणण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे. त्यानुसार सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजना अंतर्गत विकास क्षेत्रांची सुधारीत विभागणी खालीलप्रमाणे राहील.

गाभा क्षेत्र (Core Group)	**बिगर गाभा क्षेत्र (Non- Core Group)**
कृषी व संलग्न सेवा	उर्जा
ग्राम विकास	उद्योग व खाण
सामाजिक व सामुहिक सेवा	परिवहन
पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	सामान्य सेवा
	सामान्य आर्थिक सेवा

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१५०३३०१०५३३१६११६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Arunkumar S Belgudri

Digitally signed by Arunkumar S Belgudri
DN: CN = Arunkumar S Belgudri, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = Planning Department
Date: 2015.03.30 16:17:46 +05'30'

(अ.शि.बेळगुद्री)
शासनाचे उपसचिव

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
२. मा. मंत्री (नियोजन) यांचे खाजगी सचिव,
३. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. मा. मुख्य सचिव,

५. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव (नियोजन) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
७. आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, पुणे.
८. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. महालेखापाल महाराष्ट्र-१ व २ (लेखा व अनुज्ञेयता/ लेखापरिक्षा), मुंबई/ नागपूर
१०.अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
११.निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई
१२.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१३.सर्व विभागीय आयुक्त,
१४.सर्व जिल्हाधिकारी,
१५.सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१६.सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५.नियोजन विभागातील सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी,मंत्रालय, मुंबई
१६.संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई,
१७.सर्व उपायुक्त (नियोजन), विभागीय आयुक्त कार्यालये,
१८.सर्व जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालये,
१९.निवड नस्ती (का-१४८१), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.